

Самата Лора определя любовта си като драма – и то след „неочакваното щастие“ да е обичана от Яворов: „...А аз се боря вече няколко месеца с моята пиеса – завоюването на твоето сърдце...“ Мисля, че всички модерни интерпретатори на новата женственост (Ибсен, Стриндберг, Шницлер) индиректно въвличат Лора в опасна социокултурна роля, която се надгражда над психологическата ѝ необходимост от смъртна любов и е свръхмотивирана от Яворовото присъствие в живота ѝ...

За този културен климат на еманципация, зареден с „електричество“ на борбата и риска, трябва да отбележим ролята на кръга „Мисъл“. В лицето на Пенчо Славейков, д-р Кръстев, Яворов той поощрява изявите на жената творец: Екатерина Ненчева и Дора Габе не са единствените примери. Д-р Кръстев е един от малцината университетски преподаватели, допусkali като слушателки на лекциите си жени. Факт е, че Яворов е ценял прозаичните опити на Лора, че ѝ е възлагал да оглави „женския отдел“ на планираното „Паскалево издание“ – списание „Дума“. Лора наистина би могла да се изяви подобаващо в литературното поприще като истинска „нова жена“, макар скромно да склонява да бъде само редакционна помощница. Творчески планове се обсъждат тъкмо във фаталната вечер у д-р Тихов... Сякаш Яворов е знаел спасителния път за мектежната, неврастенична натура на своята Лора, настоявайки тя да се ангажира, дори е успял да я накара „да поразрови папките си, за да намери и приготви за печат нещо от своите работи“ (М. Кремен). А в тях има забележителни попадения тъкмо в женската участ, страници за брака по сметка на буржоазната жена, който я превръща в своего рода проститутка, изнасилвана законно от съпруга си...

Тази мъчителна, откровена и талантлива лирическа проза можем да открием във второто издание на писмата на Лора, осъществено от Ганка Найденова-Стоилова.⁷ В „Из дневника на една луда“ четем брилянтни редове: „...Колко тъжен е животът на жената... В миг светлото малко момиче се преражда в тъмна, в черна жена с изнасилена, смутена, непоносима ней душа. Това се повтаря всеки ден, всеки час, с всичката си претъпна грозота, във всеки кът на земята.“ Подобни редове оборват иначе ефектната характеристика на Лора, направена ѝ от Яворовия биограф Кремен: „Тя се самоосмиваше, съзнавайки, че е любителка както в живописа, тъй и в литературата. Само към музиката имаше истинско влечение, но и там бе дилетантка... Едничкият неин природен дар е любовта, и то само към едного...“ Но да не се учудваме на тази оценка, та нали тъкмо Кремен, най-преданият биограф на Яворов, е

⁷ Лора – Яворов. Писма и документи. С., 1983.